TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2020. gada 12. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2009/138/EK – 274. pants – Apdrošināšanas sabiedrību likvidācijas procesam piemērojamās tiesības – Apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšana – Pagaidu likvidatora noteikšana – Jēdziens "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" – Tiesas nolēmuma sākt likvidācijas procesu izcelsmes dalībvalstī neesamība – Tiesvedību apturēšana pret attiecīgo apdrošināšanas sabiedrību citās dalībvalstīs, kas nav tās izcelsmes dalībvalsts

Lietā C-427/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sofiyski rayonen sad* (Sofijas rajona tiesa, Bulgārija) iesniedza ar 2019. gada 27. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 4. jūnijā, tiesvedībā

Bulstrad Vienna Insurance Group AD

pret

Olympic Insurance Company Ltd,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*] (referents) un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerāladvokāts: Dž. Hogans [*G. Hogan*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Bulgārijas valdības vārdā – *T. Mitova* un *E. Petranova*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *H. Tserepa-Lacombe* un *Y. G. Marinova*, pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 16. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV 2009, L 335, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/58/ES (2013. gada 11. decembris) (OV 2013, L 341, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 2009/138"), 274. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp apdrošināšanas sabiedrību *Bulstrad Vienna Insurance Group AD* (turpmāk tekstā – "*Bulstrad*") un apdrošināšanas sabiedrību *Olympic Insurance Company Ltd* (turpmāk tekstā – "*Olympic*") par apdrošināšanas atlīdzības samaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2009/138 117.–119., 123., 125., 126. un 130. apsvērums ir formulēts šādi:

"(117) Valstu tiesību akti par apdrošināšanas sabiedrību sanācijas pasākumiem un likvidācijas procesu nav saskaņoti, tāpēc ir lietderīgi iekšējā tirgū nodrošināt savstarpēju atzīšanu dalībvalstu tiesību aktiem par apdrošināšanas sabiedrību sanācijas pasākumiem un likvidāciju, kā arī nepieciešamo sadarbību, jo ir vajadzīga šādu pasākumu vienota piemērošana, universālums, koordinācija un publicitāte, kā arī vienāda attieksme pret apdrošināšanas kreditoriem un to aizsardzību.

(118) Būtu jānodrošina, ka sanācijas pasākumi, ko pieņēmusi dalībvalsts kompetentā iestāde, lai saglabātu vai atjaunotu apdrošināšanas sabiedrības finanšu stabilitāti un cik vien iespējams novērstu likvidācijas situāciju, ir pilnībā spēkā visā [Eiropas Savienībā]. Tomēr nedrīkstētu ietekmēt šādu sanācijas pasākumu, kā arī likvidācijas procesa rezultātus *vis-à-vis* trešām valstīm.

(119) Būtu jānošķir sanācijas pasākumu un likvidācijas procesa kompetentās iestādes no apdrošināšanas sabiedrību uzraudzības iestādēm.

[..]

(123) Tikai piederības dalībvalsts kompetentajām iestādēm būtu jādod tiesības pieņemt lēmumus par apdrošināšanas sabiedrību likvidācijas procesa uzsākšanu. Šiem lēmumiem vajadzētu būt spēkā visā [Savienībā], un [tie] būtu jāatzīst visām dalībvalstīm. [Šie] lēmum[i] būtu jāpublicē saskaņā ar piederības dalībvalsts procedūru un *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Informācija būtu jādara pieejama arī zināmiem kreditoriem, kas ir rezidenti [Savienībā] un kam vajadzētu būt tiesībām iesniegt prasības vai apsvērumus.

[..]

(125) Piederības dalībvalsts tiesību aktos būtu jāreglamentē visi nosacījumi likvidācijas procesa uzsākšanai, vadīšanai un izbeigšanai.

(126) Lai panāktu koordinētu dalībvalstu rīcību, piederības dalībvalsts uzraudzības iestādēm un visu pārējo dalībvalsts uzraudzības iestādēm nekavējoties būtu jāsaņem informācija par likvidācijas procesa uzsākšanu.

[..]

(130) Lai aizsargātu tiesisko paļāvību un pārliecību par dažiem darījumiem dalībvalstīs, kas nav piederības dalībvalsts, būtu jānosaka tiesību akts, ko piemēro, ja sanācijas pasākumi un likvidācijas procedūra ietekmē nepabeigtus tiesas procesus un no tiesas procesiem izrietošas individuālas izpildes darbības."

4 Šīs direktīvas 13. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

8) "piederības dalībvalsts" ir vai nu:
   a) attiecībā uz nedzīvības apdrošināšanu – dalībvalsts, kurā atrodas apdrošināšanas sabiedrības, kas sedz risku, galvenais birojs;
   b) attiecībā uz dzīvības apdrošināšanu – dalībvalsts, kurā atrodas apdrošināšanas sabiedrības, kas uzņemas saistības, galvenais birojs; vai
   c) attiecībā uz pārapdrošināšanu – dalībvalsts, kurā atrodas pārapdrošināšanas sabiedrības galvenais birojs;

[..]."

5 Minētās direktīvas 144. pants "Licences anulēšana" ir formulēts šādi:

"1. Piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde var anulēt apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībai izsniegtu licenci šādos gadījumos:

a) attiecīgā sabiedrība nav izmantojusi licenci 12 mēnešu laikā, nepārprotami atsakās no tās vai ir pārtraukusi darījumdarbību ilgāk par sešiem mēnešiem, ja vien attiecīgā dalībvalsts nav paredzējusi licences derīguma izbeigšanos šādos gadījumos;

b) attiecīgā sabiedrība vairs nepilda licences nosacījumus;

c) attiecīgā sabiedrība rupji pārkāpj pienākumus, kas paredzēti noteikumos, kuri uz to attiecas.

Piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde anulē licenci, kas izsniegta apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībai, ja sabiedrība neievēro minimālā kapitāla prasību un uzraudzības iestādes uzskata, ka iesniegtā finanšu shēma ir nepārprotami neatbilstīga, vai attiecīgā sabiedrība neievēro apstiprināto shēmu trīs mēnešu laikā pēc tam, kad novērota neatbilstība minimālā kapitāla prasībai.

2. Ja licenci anulē vai tā kļuvusi nederīga, piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde par to attiecīgi informē citu dalībvalstu kompetentās iestādes un minētās iestādes veic attiecīgus pasākumus, kas liedz apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībai to teritorijā sākt jaunus darījumus.

Piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde sadarbībā ar šīm iestādēm veic visus pasākumus, kas vajadzīgi apdrošināto personu interešu aizsardzībai, un jo īpaši ierobežo rīcību ar apdrošināšanas sabiedrības aktīviem, ievērojot 140. pantu.

3. Lēmumos par licences anulēšanu ietver sīku pamatojumu, un tos paziņo attiecīgajai apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībai."

6 Šīs pašas direktīvas 268. pantā "Definīcijas", kas ietverts tās IV sadaļā "Apdrošināšanas sabiedrību sanācija un likvidācija", ir paredzēts:

"1. Šajā sadaļā piemēro šādas definīcijas:

a) "kompetentas iestādes" ir dalībvalstu administratīvās vai tiesu iestādes, kuras ir kompetentas sanācijas pasākumos vai darbības izbeigšanas procesā;

[..]

d) "likvidācijas process" ir kopīgs process, kura gaitā tiek realizēti apdrošināšanas sabiedrības aktīvi un pēc vajadzības starp kreditoriem, akcionāriem vai dalībniekiem tiek sadalīti attiecīgie ieņēmumi un kurš obligāti paredz kompetentās iestādes iejaukšanos, to skaitā gadījumus, kad šis kopīgais process tiek izbeigts ar mierizlīgumu vai kādu līdzīgu pasākumu, neatkarīgi no tā, vai tā pamatā ir vai nav maksātnespēja un vai tas ir brīvprātīgs vai obligāts;

[..]."

7 Atbilstoši Direktīvas 2009/138 273. pantam "Darbības izbeigšanas [likvidācijas] procesa sākšana un uzraudzības iestāžu informācija":

"1. Vienīgi izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes ir tiesīgas lemt par darbības izbeigšanas [likvidācijas] procesa sākšanu attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrību, to skaitā attiecībā uz tās filiālēm citās dalībvalstīs. Šo lēmumu var pieņemt pirms sanācijas pasākumu pieņemšanas vai pēc tam.

2. Lēmums par likvidācijas procesa sākšanu attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrību, to skaitā attiecībā uz tās filiālēm citās dalībvalstīs, kas pieņemts saskaņā ar piederības dalībvalsts tiesību aktiem, tiek atzīts bez papildu formalitātēm visā [Savienībā] un ir spēkā no brīža, kad šis lēmums ir spēkā dalībvalstī, kurā sākts process.

3. Piederības dalībvalsts kompetentās iestādes steidzami informē minētās dalībvalsts uzraudzības iestādes par lēmumu sākt likvidācijas procesu, ja iespējams, pirms šā procesa sākšanas vai, ja tādas iespējas nav, tūlīt pēc tam.

Piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes tūlīt informē visu pārējo dalībvalstu uzraudzības iestādes par lēmumu sākt likvidācijas procesu, kā arī par iespējamo praktisko ietekmi, ko varētu radīt šāds process."

8 Šīs direktīvas 274. pantā "Piemērojamie tiesību akti" ir noteikts:

"1. Lēmumu sākt kādas apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu, kā arī likvidācijas procesu un tā ietekmi reglamentē ar piederības dalībvalstī piemērojamiem tiesību aktiem, ja vien 285. līdz 292. pantā nav paredzēts citādi.

2. Ar piederības dalībvalsts tiesību aktiem nosaka vismaz:

a) aktīvus, kas ir daļa no īpašuma, un rīcību ar aktīviem, kuri iegūti vai nodoti apdrošināšanas sabiedrībai pēc likvidācijas procesa sākšanas;

b) apdrošināšanas sabiedrības un likvidatora attiecīgās pilnvaras;

c) nosacījumus, pēc kuriem var veikt ieskaitu;

d) likvidācijas procesa ietekmi uz tādiem spēkā esošiem līgumiem, kuru līgumslēdzēja puse ir apdrošināšanas sabiedrība;

e) likvidācijas procesa ietekmi uz individuālu kreditoru ierosinātiem tiesas procesiem, izņemot 292. pantā norādītos nepabeigtos tiesas procesus;

f) prasības, kuras iesniedzamas pret apdrošināšanas sabiedrības īpašumu, un rīcību ar prasībām, kuras rodas pēc likvidācijas procesa sākšanas;

g) normas, kas reglamentē prasību iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu;

h) normas, kas reglamentē to, kā tiek sadalīti ieņēmumi no aktīvu realizācijas, prasību grupējumu un to kreditoru tiesības, kuru prasības pēc likvidācijas procesa sākšanas daļēji apmierinātas saskaņā ar lietu tiesībām vai īstenojot ieskaitu;

i) likvidācijas procesa izbeigšanas nosacījumus un sekas, jo īpaši mierizlīguma gadījumā;

j) kreditoru tiesības pēc likvidācijas procesa beigšanas;

k) pusi, kam jāsedz likvidācijas procesa izmaksas un izdevumi; un

l) noteikumus attiecībā uz tādu juridisku aktu anulēšanu, atcelšanu vai neīstenojamību, kuri ir neizdevīgi visiem kreditoriem."

9 Saskaņā ar minētās direktīvas 292. pantu:

"Sanācijas pasākumu un darbības izbeigšanas procesu ietekmi uz nepabeigtu tiesas procesu sakarā ar kādu mantu vai tiesībām, kas atņemtas apdrošināšanas sabiedrībai, reglamentē tikai tās dalībvalsts tiesību akti, kurā norit attiecīgais process."

Bulgārijas tiesības

10 *Kodeks za zastrahovaneto* (Apdrošināšanas kodekss; turpmāk tekstā – "*KZ*") 624. pantā ir paredzēts:

"(1) Lēmums par likvidācijas vai maksātnespējas procesa sākšanu par citā dalībvalstī licencētu apdrošinātāju ir spēkā Bulgārijas Republikā no brīža, kad tas stājas spēkā attiecīgajā dalībvalstī.

(2) Ja citas dalībvalsts kompetentā iestāde informē [Finanšu uzraudzības komisiju] par likvidācijas vai maksātnespējas procesa sākšanu, tā veic sabiedrības informēšanas pasākumus.

(3) Paziņojums saskaņā ar 2. punktu ietver informāciju par attiecīgajā dalībvalstī likvidācijas vai maksātnespējas jomā kompetento administratīvo vai tiesu iestādi, par piemērojamajām tiesību normām un iecelto likvidatoru vai maksātnespējas administratoru."

11 *KZ* 630. pants ir formulēts šādi:

"(1) Apdrošinātāja likvidācijas un maksātnespējas procesā ir jāpiemēro Bulgārijas tiesības, ja vien šajā iedaļā nav paredzēts citādi.

(2) Darba līgumiem un darba tiesiskajām attiecībām piemēro tos dalībvalsts tiesību aktus, kas piemērojami šādiem līgumiem un darba tiesiskajām attiecībām.

(3) Līgumiem, ar kuriem tiek piešķirtas lietošanas tiesības vai nodotas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, piemēro šīs dalībvalsts tiesību aktus.

(4) Apdrošinātāja tiesībām attiecībā uz nekustamo īpašumu, kuģi vai gaisakuģi, kas reģistrētas kādas dalībvalsts publiskajā reģistrā, piemēro šīs dalībvalsts tiesību aktus."

12 Atbilstoši *Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo* (Starptautisko privāttiesību kodekss) 43. pantam:

"(1) Tiesa vai cita justīcijas iestāde pēc savas iniciatīvas noskaidro ārvalsts tiesību saturu. Tā var izmantot starptautiskajos līgumos paredzētos līdzekļus, lūgt informāciju Tieslietu ministrijai vai citai iestādei un lūgt atzinumus ekspertiem un specializētām struktūrām.

(2) Lietas dalībnieki var iesniegt dokumentus, kas apliecina to ārvalsts tiesību normu saturu, uz kurām tās balsta savus pieteikumus vai iebildumus, vai citādi sadarboties ar tiesu vai citu tiesu varas iestādi.

(3) Nosakot piemērojamos tiesību aktus, tiesa vai cita tiesu varas iestāde var uzlikt pienākumu lietas dalībniekiem piedalīties to satura noteikšanā."

Kipras tiesības

13 Saskaņā ar *O peri Etairion Nomos* (Sabiedrību likums) 220. pantu, ja ir pieņemts lēmums sākt likvidācijas vai maksātnespējas procesu vai ir iecelts pagaidu likvidators, nav iespējams iesniegt pieteikumu vai sākt vai turpināt procesu, ja vien kompetentā tiesa to nav atļāvusi, un tādā gadījumā tiek piemēroti šīs tiesas noteiktie nosacījumi.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

14 *Sofiyski rayonen sad* (Sofijas rajona tiesa, Bulgārija) *Bulstrad*, Bulgārijā reģistrēta apdrošināšanas sabiedrība, lūdz piespriest *Olympic*, Kiprā reģistrētai apdrošināšanas sabiedrībai, tai samaksāt summu 7603,63 Bulgārijas levas (BGN) (aptuveni 3887 EUR), kam pieskaitītas likvidācijas izmaksas 25,00 BGN (aptuveni 13 EUR), kā apdrošināšanas atlīdzību, ko tā ir samaksājusi saskaņā ar "ceļu satiksmes negadījuma" apdrošināšanas polisi, kuru CD, satiksmes negadījumā bojātā transportlīdzekļa vadītājs, ir iegādājies no *Bulstrad*. *Bulstrad* apgalvo, ka 2018. gada 5. janvārī Banskas pilsētā [*Bansko*] (Bulgārija) AB, apstājoties uz brauktuves un pēkšņi atverot tās pasažieru transportlīdzekļa kreisās puses priekšējās durvis, savas vainas dēļ esot bojājusi CD transportlīdzekli, kurš pārvietojās pa brauktuvi un brauca tam garām ar nelielu atstatumu.

15 *Bulstrad* uzskata, ka negadījuma brīdī AB atbildība bija apdrošināta ar "civiltiesiskās atbildības" apdrošināšanas polisi, ko tā iegādājusies no *Olympic*.

16 Uzskatot, ka pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas CD tā ir pārņēmusi apdrošinātās personas tiesības attiecībā pret AB un tā apdrošināšanas sabiedrību, *Bulstrad* iesniedza regresa prasījumu pret *Olympic*, ko pēdējā minētā saņēma 2018. gada 6. jūlijā, tomēr šādi pieprasītās summas tai netika atmaksātas.

17 *Olympic* apstrīd *Bulstrad* prasījumu, proti, gan formas dēl, gan pēc būtības.

18 Tiesvedības laikā iesniedzējtiesa tika informēta par to, ka Kipras kompetentās iestādes ir anulējušas *Olympic* licenci sakarā ar prudenciālo prasību neievērošanu, kā arī par to, ka attiecībā uz *Olympic* ir iecelts pagaidu likvidators, kurš īsteno un kontrolē visas mantiskās un likumīgās tiesības, uz kurām šai apdrošināšanas sabiedrībai ir tiesības vai kurai, šķiet, ir tiesības.

19 Šī tiesa uzskatīja, ka šie Kipras iestāžu akti ir "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" *KZ* 624. panta izpratnē, un ar 2018. gada 26. septembra rīkojumu apturēja tiesvedību pamatlietā. Proti, saskaņā ar *KZ* tiesību normām, ar kurām Bulgārijas tiesībās ir transponēta Direktīva 2009/138, lēmumu sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu, likvidācijas procesu

kā tādu un tā sekas reglamentē apdrošināšanas sabiedrības, kas sedz risku, piederības dalībvalstī piemērojamās tiesības, šajā gadījumā – Kipras tiesības. Tajā esot paredzēts apturēt tiesvedības attiecībā uz visām apdrošināšanas sabiedrībām, kurām Kipras kompetentās iestādes ir iecēlušas pagaidu likvidatoru.

20 Tomēr *Bulstrad* lūdz atsākt tiesvedību pamatlietā, pamatojoties uz to, ka, ņemot vērā *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa, Bulgārija) atbilstošo tiesību normu interpretāciju, šī tiesvedība esot kļūdaini apturēta. Saskaņā ar šo interpretāciju abus iepriekš minētos Kipras iestāžu aktus nevar uzskatīt par tādiem, kas veido "lēmumu sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu", ko veic izcelsmes dalībvalsts to tiesību aktu izpratnē, kas pieņemti, lai Bulgārijas tiesībās transponētu Direktīvas 2009/138 274. pantu. Līdz ar to, neesot šādam lēmumam, iesniedzējtiesa esot kļūdaini secinājusi, ka ir piemērojamas Kipras tiesības, kaitējot Bulgārijas tiesībām, kurās neesot paredzētas analogas tiesību normas, kurās būtu prasīts apturēt procesu.

21 Atbildot uz lūgumu atsākt tiesvedību, iesniedzējtiesa lūdza Bulgārijas Finanšu uzraudzības komisiju tai norādīt, vai tās rīcībā ir informācija par likvidācijas vai maksātnespējas procesa sākšanu kompetentajā Kipras tiesā attiecībā uz *Olympic*, kā arī gadījumā, ja šāds process būtu sākts, precizēt, kurā stadijā tas ir un vai ir iecelts likvidators vai maksātnespējas administrators. Ar 2019. gada 19. marta vēstuli šī Finanšu uzraudzības komisija atbildēja, ka līdz šim datumam tā nebija saņēmusi nekādu informāciju par to, ka Kipras kompetentā iestāde būtu sākusi *Olympic* likvidācijas procesu.

22 Iesniedzējtiesa uzskata, ka *KZ* 630. pants ir jāinterpretē, ņemot vērā Direktīvas 2009/138 274. pantu, kā arī tās 117.–121. un 125. apsvērumu. No tā izrietot, ka maksātnespējas procesa sākšanas sekas ir jāreglamentē Kipras tiesībās.

23 Īstenojot savu jurisdikciju saskaņā ar Starptautisko privāttiesību kodeksa 43. pantu, šī tiesa pēc savas ierosmes noteica piemērojamās Kipras tiesības un secināja, ka citu procesu norise ir atkarīga no tās tiesas atļaujas, kurai ir jurisdikcija maksātnespējas jomā.

24 Līdz ar to minētā tiesa uzskata, ka tai ir jāaptur tiesvedība pamatlietā, jāuzaicina *Bulstrad* iesniegt savus prasījumus saskaņā ar Kipras tiesībās paredzētajiem noteikumiem, precizējot, ka to iespējamā atzīšana izraisītu šīs tiesvedības izbeigšanu. Šī tiesvedība varētu turpināties vienīgi tad, ja maksātnespējas jomā kompetentā tiesa sniegtu šādu atļauju vai ja tiktu iesniegti pierādījumi par to, ka prasījumi nav pieļauti saskaņā ar Kipras tiesībās paredzētajiem noteikumiem.

25 Šādos apstākļos *Sofiyski rayonen sad* (Sofijas rajona tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai, interpretējot *KZ* 630. pantu kopsakarā ar [Direktīvas 2009/138] 274. pantu, ir jāpieņem, ka dalībvalsts iestādes lēmums anulēt apdrošināšanas sabiedrības licenci un iecelt tai pagaidu likvidatoru, nesākot likvidācijas procesu tiesā, ir "lēmums sākt likvidācijas procesu"?

2) Vai, ja tās dalībvalsts tiesībās, kurā apdrošināšanas sabiedrība, kam ir anulēta licence un kam ir iecelts pagaidu likvidators, ir reģistrēta, ir paredzēts, ka pagaidu likvidatora iecelšanas gadījumā ir jāaptur visas pret šo sabiedrību ierosinātās tiesvedības, atbilstoši [Direktīvas 2009/138] 274. pantam citu dalībvalstu tiesām šīs tiesību normas ir jāpiemēro arī tad, ja tas šo valstu tiesībās nav tieši paredzēts?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

26 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2009/138 274. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts iestādes pieņemtais lēmums anulēt tās licenci un iecelt tai pagaidu likvidatoru, formāli nepieņemot tiesas lēmumu par likvidācijas procesa sākšanu, ir "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" šā panta izpratnē.

27 Atbilde uz šo jautājumu ļaus noteikt, vai uz pamatlietā aplūkoto lēmumu attiecas Direktīvas 2009/138 273. panta 2. punktā paredzētā savstarpējā atzīšana.

28 Lai atbildētu uz pirmo uzdoto jautājumu, ir jānorāda, ka, lai gan saskaņā ar šīs direktīvas 274. pantu lēmumu sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu, likvidācijas procesu kā tādu un tā sekas reglamentē šīs apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalstī piemērojamās tiesības, jautājums par to, kas veido šādu lēmumu un procesu, ir jāatrisina saskaņā ar minētās direktīvas 268. pantu, kurā ir definēti vairāki jēdzieni šīs pašas direktīvas IV sadaļas nolūkiem.

29 Šajā ziņā Direktīvas 2009/138 268. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka jēdziens "likvidācijas process" ir kopīgs process, kura gaitā tiek realizēti apdrošināšanas sabiedrības aktīvi un pēc vajadzības starp kreditoriem, akcionāriem vai dalībniekiem tiek sadalīti attiecīgie ieņēmumi un kurš obligāti paredz kompetentās iestādes iejaukšanos, proti, saskaņā ar šīs direktīvas 268. panta 1. punkta a) apakšpunktu – dalībvalstu administratīvās vai tiesu iestādes, kuras ir kompetentas sanācijas pasākumos vai likvidācijas procesos.

30 No tā izriet, ka, lai lēmumu varētu kvalificēt par "lēmumu sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" Direktīvas 2009/138 274. panta izpratnē, attiecīgajam procesam ir jāatbilst diviem nosacījumiem.

31 Šī procesa mērķim, pirmkārt, ir jābūt apdrošināšanas sabiedrības aktīvu realizācijai un ieņēmumu sadalei starp kreditoriem, akcionāriem vai tās dalībniekiem, kā arī, otrkārt, šim procesam obligāti jābūt saistītam ar kompetento dalībvalstu administratīvo vai tiesu iestāžu iesaistīšanos sanācijas pasākumu vai likvidācijas procesu veikšanā.

32 Tā kā šie abi nosacījumi ir kumulatīvi, tas, ka pagaidu likvidators nav tiesīgs realizēt attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības aktīvus vai apmierināt pēdējās minētās kreditoru prasījumus ar dividendēm, izslēdz to, ka lēmums iecelt šādu likvidatoru var nozīmēt likvidācijas procesa sākšanu vai pastāvēšanu šīs direktīvas 268. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē.

33 Līdz ar to šajā gadījumā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā Kipras tiesības, ieceltajam pagaidu likvidatoram ir šādas pilnvaras.

34 Šajā ziņā ir jāprecizē, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumu 50. punktā, – ja Direktīvā 2009/138 noteiktā atšķirība starp lēmumu par attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšanu un lēmumu sākt likvidācijas procesu attiecībā uz šo pēdējo minēto sabiedrību liecina par to, ka otrais lēmums nesakrīt ar pirmo, lēmums par licences anulēšanu varētu tikt uzskatīts par līdzvērtīgu lēmumam par likvidācijas procesa sākšanu, ja būtu izpildīti šī sprieduma 31. punktā minētie nosacījumi.

35 Tomēr pirmais no šiem nosacījumiem būtu izpildīts tikai tad, ja saskaņā ar attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts tiesībām šīs apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšanas sekas būtu tādas, ka automātiski tiek sākts likvidācijas process, kas ļauj realizēt minētās apdrošināšanas sabiedrības aktīvus vai apmierināt tās kreditoru prasījumus ar dividendēm, un šajā ziņā atsevišķai iestādei nav jāpieņem formāls lēmums.

36 No iepriekš minētā izriet, ka uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2009/138 274. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentās iestādes pieņemtais lēmums anulēt attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības licenci un iecelt tai pagaidu likvidatoru var būt "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" šā panta izpratnē vienīgi tad, ja šīs apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts tiesībās ir paredzēts vai nu, ka pagaidu likvidators ir tiesīgs realizēt minētās apdrošināšanas sabiedrības aktīvus un izmaksāt tās kreditoriem no šīs realizācijas iegūtos līdzekļus, vai arī – ka šīs pašas apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšanas sekas ir tādas, ka automātiski tiek sākts likvidācijas process, un šajā ziņā atsevišķai iestādei nav jāpieņem formāls lēmums.

Par otro jautājumu

37 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2009/138 274. pants ir interpretējams tādējādi, ka apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts tiesības, kurās ir paredzēts apturēt jebkādu tiesvedību pret šo apdrošināšanas sabiedrību gadījumā, ja tiek anulēta tās licence un tiek iecelts tās pagaidu likvidators, ir jāpiemēro citu dalībvalstu tiesām, pat ja šo pēdējo minēto valstu tiesību aktos nav paredzēts šāds tiesiskais regulējums.

38 No atbildes, kas sniegta uz pirmo uzdoto jautājumu, izriet, ka tikai tad, ja apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts pieņem lēmumu anulēt licenci un iecelt pagaidu likvidatoru, tas var tikt kvalificēts par "lēmumu sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" Direktīvas 2009/138 IV sadaļas izpratnē, ka saskaņā ar šīs direktīvas 273. panta 2. punktu šis lēmums ir jāatzīst bez jebkādām citām formalitātēm visā Savienībā un tas ir spēkā no brīža, kad šis lēmums ir spēkā dalībvalstī, kurā likvidācijas process ir sākts.

39 Saskaņā ar Direktīvas 2009/138 274. panta 2. punkta e) apakšpunktu šī savstarpējā atzīšana attiecas uz likvidācijas procesa sākšanas sekām uz kreditoru ierosinātiem individuāliem procesiem, izņemot šīs direktīvas 292. pantā minētās notiekošās tiesvedības, ko turpina reglamentēt tikai tās dalībvalsts tiesību akti, kurā notiek tiesvedība.

40 No tā izriet – ja izcelsmes dalībvalsts pieņemts lēmums ir jākvalificē par "lēmumu sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" Direktīvas 2009/138 IV sadaļas izpratnē un ja šīs dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka ar šo lēmumu ir jāaptur visas tiesvedības, kas sāktas pret attiecīgo sabiedrību, citās dalībvalstīs notiekošās tiesvedības šī iemesla dēļ arī ir jāaptur, izņemot tās tiesvedības, kas izriet no iepriekšējā punktā minētā izņēmuma piemērošanas jomas.

41 Savukārt Direktīvas 2009/138 273. panta 2. punktā nekādā ziņā nav prasīts, lai pastāvētu tāda lēmuma par licences anulēšanu vai pagaidu likvidatora iecelšanu seku savstarpēja atzīšana kā pamatlietā, ja tam nav lēmuma sākt likvidācijas procesu rakstura. No tā izriet, ka atbilde uz jautājumu, vai šādā gadījumā iesniedzējtiesai ir jāaptur vai tā var tomēr apturēt notiekošo tiesvedību atbilstoši tam, kas ir paredzēts piederības dalībvalsts tiesībās, lai gan tas nav paredzēts [piemērojošās] valsts tiesībās, neietilpst ne šīs tiesību normas, ne šīs direktīvas 274. panta piemērošanas jomā.

42 No iepriekš minētā izriet, ka uz otro uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2009/138 274. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja nav izpildīti nosacījumi, kas ir izvirzīti, lai lēmums par apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšanu un pagaidu likvidatora iecelšanu šim uzņēmumam būtu "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" šī panta izpratnē, minētajā pantā nav ietverts citu dalībvalstu tiesu pienākums piemērot attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts tiesības, kurās ir paredzēts apturēt visas tiesvedības, kas ir sāktas attiecībā uz šo sabiedrību.

Par tiesāšanās izdevumiem

43 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/58/ES (2013. gada 11. decembris), 274. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentās iestādes pieņemtais lēmums anulēt attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības licenci un iecelt tai pagaidu likvidatoru var būt "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" šā panta izpratnē vienīgi tad, ja šīs apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts tiesībās ir paredzēts vai nu, ka pagaidu likvidators ir tiesīgs realizēt minētās apdrošināšanas sabiedrības aktīvus un izmaksāt tās kreditoriem no šīs realizācijas iegūtos līdzekļus, vai arī – ka šīs pašas apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšanas sekas ir tādas, ka automātiski tiek sākts likvidācijas process, un šajā ziņā atsevišķai iestādei nav jāpieņem formāls lēmums.**

2) **Direktīvas 2009/138, kas grozīta ar Direktīvu 2013/58, 274. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja nav izpildīti nosacījumi, kas ir izvirzīti, lai lēmums par apdrošināšanas sabiedrības licences anulēšanu un pagaidu likvidatora iecelšanu šim uzņēmumam būtu "lēmums sākt apdrošināšanas sabiedrības likvidācijas procesu" šā panta izpratnē, minētajā pantā nav ietverts citu dalībvalstu tiesu pienākums piemērot attiecīgās apdrošināšanas sabiedrības piederības dalībvalsts tiesības, kurās ir paredzēts apturēt visas tiesvedības, kas ir sāktas attiecībā uz šo sabiedrību.**

[Paraksti]